

پبلشر عبدالغنیہ الکریم پرنٹنگ پریس ٹیبل باغ کوئٹہ خان ہیک کورسایرور آفس 302 قمر ڈھور پونیورسٹی پبلیکیشن فیئر-1 جناح روڈ کوئٹہ خان تالان کرے

27 فروری 2021ء

نوشتہ درویشم و براہوئی زبان نا آجبت

براہوئی بولی نامعلوم نوشتہ تاریخ بھارتیہ اف، دانا نوشتہ تاریخ نا بابت بھارتیہ مفروضہ غاک ہم ساڑی اریہ۔ ولے دا بابت کس اس علمی وژا شہرہ نا بندو ءتھنگ کتنے۔ براہوئی تینا ہندا چنکا نوشتہ فی تاریخ ائی ہم کبھی رسم الخط آتیی نوشتہ کنگز گانے، واگہ املا ناہیت مرے نو دا بابت ہر نوشتہ نا چندان، بلکن ہر نوشتہ ناہر نوشت نا جتا ءاملا اس وجودتھنگ۔ املا نا بابت شعوری وژا اس براہوئی ادبی سوسائٹی نا گنڈ آن پروفیسر ڈاکٹر عبدالرزاق صابرنہ کماشی ٹی جوان کاریم منے، ولے ویل دادے کہ دا بابت مروک آ دیوان تا حوال آتیا تالان ہر کتاب نوشتہ کنگز گانے، ہموئی ہم دا املا تون ہم آتھگی ختنک۔ دا ویل آن چپ اسہ چین ویل اس ہراژا ادم اسکان شہرہ منے، او دادے کہ چنجا نادہائی آن پد براہوئی بولی ٹی ہر نوشتہ آک مونی بسو، اوتھئی کیشتری ٹی نقل، نا اسہ باقاعدہ ءمضمر اس ختنک۔ ہر ابراہوئی بولی نا چندانابائی ءہیت ءخراب کنگ ناسوب مس، دا وژان داس، کہ داسہ لس اس اس پانگلوک آ بولی چین ء، ءنوشت نا بولی چین ء، ہرانا سوب آن مری ودی منے، ءہندامری داسکان برجاء۔ ودارحجان داسوب آن ہندی منے کہ دارویہ ءمونی انوک آک ہندادی وژا اس ایلو ادب آتون گنڈوک مسنو، واوک ہر اتم براہوئی ٹی نوشت ءخوان نابناء ء

کرینو، توتینا ہمورویہ ٹی بدلی انگ کتو۔ ایلو بولی تون تعلقدار متنگ یا اوفا ادب تون است خواہی کنگ، او فتنے خوانک یا چین بولی سیٹ نوشتہ کنگ تھن است بد ءہیت اس اف۔ ولے چین بولی سے نا گرائمر وراہند آتا ترند ءدرسا تینا بولی نا درویشم ءبدل کنگ آن براہوئی بولی ءبھلونستان اس رہینگانے۔ منے کہ براہوئی بولی نا ساڑی کیشتری نوشت آتھئی ننے پدر بولی تا متل، وساہت، بجازی واستعارہ غانا لوزی معہ غاک دوئی مریرہ۔ نن خضہ کہ ”دودھ کا دودھ، پانی کا پانی“ ء”دیر دیر سلے، پال پال۔ ہندن مٹ کروک آمواد آتیی دا وژا نا نوشت آک ہم ختنگرہ کہ ”مومن ءتینا نے آن ای ہم ہرسانٹ“۔ دا نوشتہ فی درویشم لس بندغ ءتھ گس تینا گنڈا چلنگ کتنے، ونے وادرویشم اٹ مونی دانا گمان ارے۔ دا وژان ایژتردا کہ دا وژا نوشتہ کروک آک رستر آتے مونی پدی کنگ رستر نا حقی آہائی ءبدل کنگ نا حقی ء کیرہ۔ اوک دا وژن دادیل ہم ایترہ کہ ہندا ہمورویہ ءہر اسنے لس بندغ آن جتاکیک۔ ولدا اوک رتہ خلوک آستر ”نوشتکار حساس مرک“ یا ”لس بندغ ءنوشتکار اسے ٹی فرق مرک“ آتے دلیل نا وژا اس پیش کیرہ۔ براہوئی بولی ءنخان تیان چھنگ وادنا ادب ءلس بندغ آن خوک شاعنگ کن رانگی تے پاش کنگ نا گرج ء، دا وژن تینا تی گری، سنگتی وکڑدہ فی خوک تیان ایژترکاریم کوئی مرک۔

سلاہ سوج دیرتون

وحید زبیر

سوال داودی مرک کہ سلاہ سوج دیر ءو ہراوخت آتھنگ، سلاہ سوج زیات ہونفے کن مرک، ہراک گڑاسے نا باروا تہہ، اگہ چارہ ہم تو خراب ءمعی سبت او دے مون آ بیان کیرہ یا ہموک کہ چاہوک آگڑا نا کسرائی گم مریرہ یا او فتنے پیش تھنگ نا کسر دوک، ہر چاہوک آگڑا ہرکن کن جوان ہم مقب، میڈیکل نا کتاب اسے طالب علم اس خوانک تو او نا فو نو وگڑا تا باروا مملو مداری او نا تعلیم نا ش اسے، ولے ہندن ء کتاب اس بے علم اسے نا دوئی تھے تو او نا فو نو تے ہرک چین فچ بہہ مقب۔ ہندا خاطر آن ہرکن کن زبان ءمضمون نا گرج آک جتا مریرہ۔ دن وخت اس متنگ یک کہ اسہ قوم ءعلاقہ سے نا کل بندغ آتا سوج اسٹ مرے یا علم نا آب و گڑا تے بہہ متنگ یا وسیلہ غاک اسہ وژ مریرہ۔ ہندن عملی وژا اس ہم کڑد

ہر ش انا بندغ آتے کن ء، اسنے کہ معصومیت و بیک مینی اٹ خدمت معراج اس خنک۔ گمراہی ءعجب کروک آتیاں بندغ انت خیرخو ء؟ تاریخی فی متوک آکھ کوڈ آتیاں بننے چھنگ کن روشنائی نا گرج مرک۔ ہر گلفوک آ روشنائی پوسکن مرک۔ روشنائی مسخت اس کن معف توبے فائدہ موم بنی آنا دیر مرک۔ نارچ ءنا بار چارج ءکھک، چراغ آتیاں بار گاسلیٹ ء چھک۔ نا دامون ایون نا موم بیک، چراغ آک و نارچ آک بے مسخت لنگ ائی ء۔ ہراے لگ تارشی ء اوڑسکان دا روشنائی سرمنگ ائی اف۔ بھئی ونا بھئی نا ہندا جنگ ائی نن وخت ء گدریفنگ ائی آن۔ ہرانا سوب آن بندغ بارو جوڑ منے، نظریہ غاک ناکل آتیاں بارفوش ء، بنگ کھنگ نا سوب جوڑ مسنو۔ ایو نا بندغ سرگڑاں ءو کہ نا گرج بچاروچی ء،

ولے کن کن بچ لکھ نا خواست اس مون آسے۔ کنا اسکول نا حالت جوان اف کن بھلو تعلیمی ادارہ غانا تق ءخنوک آک وا تو کنگ ائی ء۔ کنا آراناس انا ہسپتال ائی ڈاکٹر اف۔ بھلا بھلا ماڑی تے جوڑ کنگ نا مضموبہ بندی متنگ ائی ء۔ داسہ بندغ داپائے کہ ویل ائی گٹ آ بندغ آتے کس بہہ کہ یا ویل آتے کیشتر کروک و ملنڈ خلوک آتے کس اس بہہ کہ بھئی ونا بہہ نا دھیرہ زمانہ سے آن ء، دانا بھلا سوب ڈٹ ڈول جوڑ کروک آتا نا لاٹھی ء۔ سنت و سبوت نا کبوتی ء۔ بے شک زمانہ شون بھنگ ائی ء، ولے ای داہر وکہ ای ہراے سلوک اٹ۔ انت زمانہ نا مقابلہ ءکنگ کن بھلا ماڑی تا جوڑ کنگ ائی ء۔ دن کنے کس آس سفر نصیب اف، ای خشن وخرن آبس آتے انت کروٹ؟ کنے اول تو اسہ علاقہ غانا ایلو علاقہ نا سفر نا سرائی تھنگے، پدا بھل وسوات کن خشن وخرن سروں آک شروع کھنگر۔

بدی کنگ

بجارتینا است انگ مارا کن او نا است خواہی تے پورو کنگ کن ہروژا نا کوشت کریک۔

عنایت ساغر

سوب آن و بھارت گری مس۔ داسہ شیطانی و بدی ءحرکت کریک۔ او نا عمر نہہ سال کس کخلوک نا ہنا کہ خسیل، اسپت، پیاز آتے شام انا روتا کہ بیگہ۔ ہر بندغ ہران کس باغدا دیر ءو دنا جم آک ء۔ ننے دن خوار زار کریک۔ اوژن چاری مسرہ۔ انتظار کریرہ مندوخت داہدی نا حرکت ءلس کریک۔ او اشار انا چنکا چنکا چنکا تے

حلککہ بوغفیکہ۔ ہراست ءاست ترخ کریس۔ ناگمان او نا دو آن چکو گش اس بس۔ داگش مرسا مرسا ہنا بھلوچٹ اس مس۔ قہار نا باوہ بجارتینا مال دولت ء قہار نا درمان آخوچ کرے۔ سفا لکھوس۔ داسہ ہیران فریشان مس یا خدا یا کیو امر؟ بجار داسہ تینا ہرانا درمان کن خلق شار آ چندہ کریک۔ شارا نا بھلا بھلا پنی آ بندغ آک ہجار نا جوانی تا سوب آن اوژن مک کریر۔ تا ک قہار جوان

مرے۔ شارا نا بھلا بندغ آک قہار نا درمان کن تینا نن دوسے ءاست کریر۔ قہار جوان کس۔ قہار جوان مس پارہ کہ علت کا یک عادت بیک۔ ولدا شروع کرے تینا ہوموت انا وڑتے۔ شام انا ہنا کہ مخلوق نا فصل آتے روتا کہ۔ اس شام اس ہنا نماز اسے ناہم ء روتا بیٹے۔ ہندا رے او دے اسدوش اس ڈگ خلک دوش نا زیار او دے چرا جا کہ غا دا پالو اے پالو کرے کریت کرے۔ سب انا خنار کہ قہار نماز روتا تینا حرکت نا سوب آن کریت کریر۔ خداہدی ءدوست چک۔

عینیت پرست و مادیت پرست آتا سوج آک

ء، دواسو آتا شہرہ کنگ آن پرن دن دا معلومداری ءکنگ کیرہ..... کہ راست آتا دلیل آتیاں دوئی کروک آ چانداری تیان پد داسہ نن دا معلومداری کنگ نا کوشت ءکین کن دا ہر دوسرا فلسفہ غائیہ ہراست راست ء..... اگر نن داہیت ء پدی کین کہ اسہ کنڈا واقف دلیل آتا تین پتین اٹ اسہ ایلو تون اسہ تیوہ ءبدی ءچک تا ء اختلاف اسے، ارٹیکو کنڈا ہر اتم نن دا ہر دوسرا فلسفہ غاتیاں اسٹ ایسا نظریہ نا کہ ءکین تو نا خیال ننے ہندن ءزلت ایسا کنڈا آدیک ہرانا زہم بھارتیہ مرک..... دا معلومداری کوئی مرک کہ راست ہراست ء، ننے دا مسٹ انگ لک آتا زی آپام کوئی مرک، ہرا کہ ہر دوسرا فلسفہ غا تا خلاصہ ء۔

گڑا انگا ءے عن معروضی رانگی اٹ منہ، وپد آن نن تینا خاصیت آتازی آ شہرہ نا وژ تیان دا نشان ایٹنگ نا کوشت کیرہ کہ دے ننے پونکن ءو دے گنڈ ء، ہندا سوب آن دا پانگ مرک کہ دے معروضی ءرانگی اس اف اسنے کہ ادیتیا ذات ائی وجودتھک، بلکن سادہ داغلی ءرانگی سے اسنے کہ داہیرہ نا خیال آتا تھئی وجودتھک۔

اسلام اٹ نیازی تاہند

اسنے کہ او تینا چننا تا خیال ءو کروا دے بھارتیہ اٹ بھلن کرفو۔ نرینہ نا کل آن بھلا کاریم دادے کہ او روزگار کے خاہوت نا خوچے غاتے پورو کہ نیازی نا کل آن بھلا کاریم چننا تا خیالداری ء، ءمہمان تے و آرا ء سنیانگ ء۔ دانا مطلب دا اف کہ نیازی یکا آرائی مرے وخت اس کہ نیازی ءو دا حق ہمدوئی ءو کہ او نرینہ غانا کاریم تھئی ہم شیش بھر۔ ہندا خاطر آن اسلام راج اٹ نیازی تے بھارتیہ اٹ بیان کریرے۔ اسلام دا پانگ کہ نیازی و نرینہ تینا حق آتے پورو کنگ تون او راج اٹ اسہ خانوک ءزندہ اٹ تدفیر۔ اوفا سماجی و راجی خدمت آک جتا ء۔ اسلام اسل دا وژا پانگ کہ نیازی ہیرہ تینا آرا نا ماڑی نا خیال ءو کہ بلکن زندا ایلو کاریم یعنی تعلیم، طب، سیاست، راج و ایلو کاریم تے ہم باہدے شیش بے۔ گڑا نن ہندا بھلا نیازی یک تینا ہندادی حق آتا خاطر آن ماڑی تیان پیشتر مریرہ، تینا لوکار ء بھارتیہ دیر، ولدا او دے شچ ءحتی اس دوئی مقب۔ ہرا اوفا زندا آسراتیک ء او فتنے دوئی کیر، و خاہوت نا بابت تینا حق ءو ادا نا خیالداری نیازی نرینہ غا بربر ء۔

ندیم بصیر مینگل

نور دین زنگی نا دورائی فوج انا باسک اس کس۔ ہندا دورائی مصرخ مس۔ سلطانی نور دین زنگی نا کریت آن گنڈ سلطانی صلاح الدین تخت ء دوئی کرے۔ سلطانی صلاح الدین ہیرہ اسلامی دنیا آخا بلکن تاریخ عالم نا پنی آ فاتح تیان اسہ بھارت بھلو چین اسے۔ سلطانی صلاح الدین تینا دیر، حسن اخلاق، سخاوت و بردباری نا سوب آن پنی مس۔ سلطانی صلاح الدین ایوبی 1187 ء ائی متھہ یورپ ءکھست نا گواچی کرے و بیت المقدس ءصلیبی تیان آجو کرے۔ سلطانی صلاح الدین ایوبی 1182 ء چین شام، موصل، حلب، و چین چندی شار تے فتح کرے۔ ہندا بنام ائی صلیبی مسزوار ریٹالڈ تون 4 سال نا معاہدہ مس، ولے ریٹالڈ معاہدہ نا پاسداری ءو کتو۔ ریٹالڈ مسلمان تا قافلہ غاتے لٹ و پل ائی شچ ءکی اس کتو۔ 1186 ء ائی عیسائیک حجاز مقدس نا زی آجہو کریر۔ سلطانی صلاح الدین حطین نا ہندا ڈش نا زی آخا خراس اس حساب مرک۔ دا جنگ ائی 30 ہزار آن زیت صلیبی خلنگار 10 ہزار آن زیت عیسائی ریٹالڈ تون او ر ہندی مسر۔ سلطانی صلاح الدین تینا دویت ریٹالڈ نا کٹھ ءخلک۔ حطین نا جنگ آن گنڈ سلطانی صلاح الدین ایوبی بیت المقدس آمون کرے اسہ پُر ء ہفتہ سے نا خونی جنگ آن گنڈ عیسائیک سلہہ بیہر۔ بیت المقدس 88 سال آن گنڈ مسلمان تادوئی بس۔ 1099 ء آن ہرکس، ختم مس۔ بیت

صلاح الدین ایوبی

المقدس نا آجوتی تون سلطان صلاح الدین، سلطان نور دین زنگی نا جوڑ کروک آسہر ءمجد اقصیٰ ٹی شخا۔ بیت المقدس 761 سال مسلمان تا دوئی کس۔ داکان گنڈ 1948 ء ائی امریکہ، برطانیہ، فرانس سازش اسے ٹی فلسطین ء یہودی سلطنت ائی او ار کریر، بیت المقدس ناہمہ یہودی تا دوئی بس۔ 1967 ء نا عرب و اسرائیل جنگ ائی بیت المقدس نا زی آ ولدا اسرائیلی تادوئی بس۔ ہر اتم بیت المقدس نا آجوتی تا ڈس یورپ آسرس شچ آپورپ لڑوہ ٹی بس۔ ہر پارہ غانا جنگ انا تاریک برجا مسر۔ برطانیہ نا بادشاہ رچرڈ تینا فوج اتون، فرانس نا بادشاہ فلپ آکھس تینا فوج اتون، جرمنی نا بادشاہ فریڈرک باروہس تینا فوج اتون او ر سربلک۔ کل 6 ملک آن زیت عیسائی داکنڈ آن سلطان صلاح الدین ایوبی مسلمان حکومت آتا مک آن بیس جنگ کرے۔ دا جنگ ائی 10 لکھ عیسائی کسر۔ آخرائی مسلمان 2 لکھ اشرنی تا دان 500 عیسائی ہندی تے یلہ کنگ نا معاہدہ کریر۔ اوکان گنڈ صلیبی فوج فلسطین نا بندرگاہ عسقلان کن مون کرے۔ عسقلان آسرمنگ اسکان 12 وار سلطان صلاح الدین ایوبی صلیبی فوج انا مون آسلیس۔ ولے مسلمان تا مک اٹو ہندا سوب آن صلاح الدین ایوبی عسقلان شار ءو صلیبی فوج انا جنگ آن مہالویس کرے۔ صلیبی فوج ءعسقلان شاران شچ اس دویتو۔ صلیبی فوج انا بھلا نشانہ بیت المقدس کس، ولے سلطان صلاح الدین ایوبی صلیبی فوج ءو ہر وژا بیت المقدس کس، ولے سلطان صلاح الدین ایوبی صلیبی فوج ءو ہر وژا بیت المقدس آسرمنگ آن تورے۔ وخت اس عیسائیک نزو سرگڑا خیرانا

گناہ تے شچے آمین

حکومت الس بھارتیوں کو اپنا ایسری اور ایٹیک پشپری

ساڑی صوبائی حکومت و وزیر اعلیٰ ناکاشی ٹی ہر ہومو گام گج و کنگ خواہک ہراڑان اس نا آسرائی ناکر مملکت

صوبائی حکومت ناکوشٹ آتیاں تعلیمی سرچز آک ہم بحال منٹک ۷ صوبائی پارلیمانی سیکرٹری حواکار

کیسکو ناکنڈ آن صارف آتا غا داتا ایسری کن آن لائن بچہری

صارف آتا وکیل آتے جگ وادقا ایسری کن پرمان جاری کرے آن لائن بچہری نی صوبہ

مستونگ، ایف نا گا ڈی بچی منٹک آن اسرہ کارندہ اس شہید

گروڈی جنگل کا ڈی ناچی منٹک آن اسرہ بندرغس زوال 7 بندرغس ٹھنچی

کونڈ پارلیمانی سیکرٹری اطلاعات بلوچستان گودی بھری رندہ ایم بی اے نو بڑا وادہ گہرا گہی بیٹھ گین کارنی تابارت اوڑدی کنگل اٹی

نادرا افسر نا بھینڈنک سستی ناسوب میرا عیاز بابکی

کبھی بنداوی آسرائی تیان مرسلوک آنگر ناس ۷ کئی سے ٹی مسکو بی بجائی حکومت نادرا آفس اس تس

منٹو مست مٹ اس تینا جندا نا فاندہ کن کارندہ غاتون بد پیش بسر، اس نا خوری تے چٹھنگ، بیان

منگ (حار حواکار) بلوچستان نا ضلع قلات نا تحصیل گجر کون آ بھا آبادی والا علاقہ ۷ رزاکا

کونڈ صوبائی وزیر داخلہ میر ضیا اللہ لاگو صوبائی اسمبلی نا باسک شاہ بلوچ صرافہ ایسوی ایشن نا داود آن تران کنگل اٹی

چیف سیکرٹری بلوچستان مہر ناز نا گوادرا سٹیٹیم مرک ٹی ایس ایچ انا تیاری تاروا ڈا بلوگ جاچ وپوان نا کاشی و کنگل اٹی

تحصیل تیموٹی اسکول آنا فعال

مفتک گرتی اسے بی ایس او بچار نا بجائی کونڈ (آن لائن) بی ایس او بچار نا بجائی

سری لکن حکومت ناکنڈ آن میت آتے جہہ و جاگ کنگل ناموکل

اسلام آباد (اے پی پی) بجائی ذریعہ ایسوی نورانی قادری پارے کوزیر عظم عمران

گجین گاجین پاکستان سٹریٹس بنگلہ دیش

ایف اے ٹی ایف و بھارت تینا نا پاک عزم کن کاریم اٹ انگل نا کوشٹ کرے

عراق تون تینا تعلقہ اری تے بھازا اہمیت اپنندہ، پاکستان

اسلام آباد (اے پی پی) وزیر خارجہ محمد شہ محمود قریشی پارے ک پاکستان عراق تون تینا

چینی میڈیا ناکنڈ آن سی پیک سیکورٹی نا بارت پاکستان نا گام گج آتا سٹا

اسلام آباد (اے پی پی) چینی میڈیا پاکستان کنڈ آن سی پیک نا کھار کن روک آساری آرکی

کونڈ صوبائی وزیر داخلہ میر ضیا اللہ لاگو صوبائی اسمبلی نا باسک شاہ بلوچ صرافہ ایسوی ایشن نا داود آن تران کنگل اٹی

کاروان شمشید باز محمد کاگز کے ساتھیوں

سی پیک ڈیپنا نا شوہلی کن گیم جینر نا حدیثت تنگ، گورنر بلوچستان

کونڈ (اے پی پی) گورنر بلوچستان امان اللہ خان یا سن زنی پارے ک چا پنا کتا اقتصادوی

نیب مسکو بی ایس ایم پی آر بلوچستان نا برخلاف ریفرنس دائر کرے

کونڈ (اے پی پی) قومی احتساب بیورو روات ریونیو آفسرمان بلوچستان سازبا کرسا

ایف اے ٹی ایف و بھارت تینا نا پاک عزم کن کاریم اٹ انگل نا کوشٹ کرے

ایف اے ٹی ایف و بھارت تینا نا پاک عزم کن کاریم اٹ انگل نا کوشٹ کرے

جھل گسی وچی کشرڈا کشر جنیل نور نا ساڑی گری ٹی ڈاکر آتے کورونانا کنگل ناوکیسین خلنگ انگ ۷

پوشکے زمیندار ایکسپرٹس کی پٹن نا بجانا پوشینک ویرا

بھازانگا لوڈ شیڈنگ آن زمیندار تہیمہ فصل بھس منے وایلو سلوک فصل آتیا بھس منٹک نا جمر تنفوک ۷

کونڈ صوبائی وزیر داخلہ میر ضیا اللہ لاگو صوبائی اسمبلی نا باسک شاہ بلوچ صرافہ ایسوی ایشن نا داود آن تران کنگل اٹی